

General armije
Nikola LJUBIČIĆ

ODBRAMBENA SPOSOBNOST NAŠEG DRUŠTVA — GARANCIJA BEZBJEDNOSTI I DALJEG SAMOUPRAVNOG SOCIJALISTIČKOG RAZVITKA

Vojnopolitička situacija u svijetu bila je posljednjih godina ispunjena nepredviđenim burnim događajima i iznenadnim obrtima. Svijet je povremeno obasjavala nada da će naići krupnije promjene u pravcu trajnijeg i sigurnijeg mira, ali češće od toga bili smo suočavani sa zaoštavanjem, pritiscima i lokalnim ratovima, koji su se kretali do kritičnih granica, prijetili da oružani sukob zahvati šire regione, pa čak da eskalira i u rat najvećih razmjera.

Sadašnja međunarodna situacija, i pored pokušaja koji su išli ka sporazumijevanju i smirivanju, i dalje je opterećena dubokim suprotnostima i opasnostima. Ni jedno žarište rata nije sasvim likvidirano — ona svojim daljim postojanjem prijetе da se prošire ili da izazovu nova.

Imamo paradoksalnu situaciju da mnoge, a naročito bogate zemlje, u vrijeme sve izrazitijih težnji naroda za mirom i zahtjevima za evropsku bezbjednost, sve više sredstava odvajaju za naoružanje. To dovodi do toga da se nastavlja trka u naoružavanju u svim pravcima i oblastima, tako da je u 1973. godini za opremanje i izdržavanje oružanih snaga utrošeno, kao što je već rekao drug Tito, oko 230 milijardi dolara, što čini oko 6,5% vrijednosti svjetskog bruto-proizvoda. Neke zapadne zemlje planiraju da iz godine u godinu znatno povećavaju finansijska sredstva za svoje oružane snage. Evropa je i dalje najveći arsenal oružja i oružanih snaga.

Nuklearna ravnoteža nije zaustavila trku u naoružavanju; od nje se još manje može očekivati da obezbijedi svjetski mir. Naprotiv, ona je u dosadašnjoj praksi otvorila mogućnosti lokalnih — ograničenih ratova, koji su bili i ostaju ozbiljna opasnost za male zemlje, jer se može očekivati da će lokalni rat i dalje biti sredstvo politike agresora kad god on ocijeni da će njime postići cilj.

Vojne baze širom svijeta, uz prisustvo krupnih vojnih snaga i posebno moćnih flota, ne samo da nisu umanjene već se nastoji da budu uvećane i proširene. Sve to ukazuje na stalno i povećano prisustvo i ulogu vojnog faktora u svjetskoj politici. Zbog svega ovoga, pogotovo male nezavisne zemlje, radi odbrane svoje nezavisnosti, prinuđene su da jačaju svoje oružane snage.

S obzirom na to da Jugoslavija zbog svog geostrategijskog položaja, nezavisne spoljne politike i društvenog samoupravnog sistema ima vrlo značajnu ulogu u svijetu i smeta imperijalističkim snagama, mogu se i dalje očekivati pritisci i prijetnje prema našoj zemlji.

Naša zemlja svojom politikom nesvrstanosti i miroljubive koegzistencije dala je i daje pun doprinos tendencijama i procesima koji vode ka popuštanju zategnutosti i miru u svijetu. Ali, dok god i dalje budu postojala mnoga neriješena i goruća pitanja i žarišta rata u raznim svjetskim područjima, dokle god se u svijetu, a posebno u Evropi, nalazi tako ogroman bojni potencijal i sve dok postoje takve snage koje huškaju na rat i koje sanjaju o revanšizmu i o izmjeni granica, našoj zemlji će biti potrebna snažna odbrana i u okviru toga jake oružane snage koje će, prije svega, svakom agresoru biti upozorenje da mu se ne isplati da započinje bilo kakav rat ili da pokuša sa bilo kakvom vrstom pritiska na našu zemlju, a ako bi do rata ipak došlo, snage koje će biti u stanju da agresoru nanesu poraz i očuvaju nezavisnost i slobodu naše zemlje. Na taj način dajemo i doprinos miru, saradnji i progresu miroljubivih zemalja.

Imajući to u vidu, Savez komunista Jugoslavije posvećivao je stalnu brigu izgradnji i jačanju odbrane polazeći od toga da je zaštita nezavisnosti i teritorijalnog integriteta bitan preduslov našeg vlastitog, slobodnog i samoupravnog socijalističkog razvitka.

Oslanjajući se na bogato iskustvo naše socijalističke revolucije i narodnooslobodilačkog rata, organizacije, rukovodstva i članovi Saveza komunista, svjesni poznate istine da nema stvarne nezavisnosti i slobode bez oslonca na sopstvene snage, bez jakih oružanih snaga našeg društva, razvijali su veoma široku i intenzivnu aktivnost na organizovanju cjelokupnog sistema opštenarodne odbrane.

Osnova te djelatnosti bila je duboko uvjerenje svih naših građana, svih naroda i narodnosti Jugoslavije, da je njihov zajednički interes da žive slobodni u nezavisnoj socijalističkoj samoupravnoj Jugoslaviji, da je koncepcija opštenarodne odbrane upravo onaj najbolji i neophodan oblik organizovanja jugoslovenskog samoupravnog socijalističkog društva za odbranu od agresije i od svih vrsta spoljne opasnosti i da dalje izgrađivanje i jačanje samoupravljanja stvara

najšire pretpostavke optimalnog jačanja cjelokupnog sistema opštenarodne odbrane.

U Rezoluciji IX kongresa SKJ o narodnoj odbrani istaknuto je da izgrađivanje opštenarodne odbrane predstavlja ostvarivanje naučnog socijalizma o naoružanom narodu u uslovima socijalističkog samoupravnog društva i da će dosljedno ostvarivanje koncepcije opštenarodne odbrane osloboditi i mobilisati ogromnu društvenu energiju i omogućiti da se u službu odbrane zemlje uključi cjelokupan ljudski i materijalni potencijal.

Naš samoupravni socijalistički sistem zaista je u skladu sa tim već sada obezbijedio najšire mogućnosti angažovanja svih ljudskih, materijalnih i moralnih snaga društva u odbrani zemlje. Visoke stvaralačke vrijednosti naših građana u izgradnji socijalizma direktno se prenose i u oblast narodne odbrane. Tako su pripreme za odbranu postale stvarna svakodnevna briga svih društvenih organizacija i svih građana, što neposredno doprinosi dinamičnom razvoju sistema opštenarodne odbrane i jačanju odbrambene sposobnosti društva u cjelini.

Dosadašnji razvitak upravo je pokazao da odbrambena snaga društva jača srazmjerno tome koliko se razvijaju i jačaju samoupravni društveni odnosi i time poboljšava društveni i ekonomski položaj radnog čovjeka i, obratno, ukoliko je naša odbrambena snaga jača, utoliko se pružaju šire i sigurnije mogućnosti za još potpuniji razvoj samoupravljanja i ekonomskog položaja radnog čovjeka i privrednog potencijala zemlje u cjelini.

Ocjenu o ostvarenim rezultatima u oblasti narodne odbrane dao je drug Tito u nedavnom intervjuu časopisu »Vojno delo«, gdje je rekao da su rezultati koje smo do sada postigli u pripremi našeg društva za odbranu takvi da predstavljaju garanciju bezbjednosti i odbrambene sposobnosti naše samoupravne socijalističke zajednice.

U proteklom periodu društveno-političke zajednice, organizacije udruženog rada i društvene organizacije, na osnovu svojih planova odbrane, sprovele su potrebne organizacione, materijalne, kadrovske i druge pripreme, tako da je naš odbrambeni sistem organizovan na cijeloj teritoriji.

Izvršena je dalja modernizacija oružanih snaga, koje su borbeno okosnica našeg odbrambenog sistema. One su danas borbeno spremne da se mogu od granice i u svakom dijelu naše zemlje uspješno suprotstaviti i najmodernije opremljenom agresoru i u uslovima najtežeg i najnepovoljnijeg oblika agresije, jer je vatrena, udarna i manevar-

ska snaga naših pukova, brigada i divizija ravna takvim jedinicama u mnogim daleko razvijenijim zemljama.

U okviru toga, stratezijske, operativne i tehničke mogućnosti, znatno su uvećane postojanjem ogromne i borbeno spremne armije — teritorijalnih, partizanskih, diverzantskih jedinica i organizacija civilne zaštite, kao i pripremama za rat organa uprave, radnih, društveno-političkih organizacija i dr.

Posebno smo nastojali da čuvamo jedinstvo Armije i oružanih snaga u cjelini, jer su neprijateljske snage stalno sprovodile snažnu propagandu nastojeći da oslabe moral, da poseju nepovjerenje u ispravnost naše politike, da razbiju bratstvo i jedinstvo i time oslabe snagu naše odbrane.

Istovremeno, SKJ u JNA i sve komande vodile su borbu protiv svih pokušaja prodora raznih nacionalističkih, liberalističkih, separatističkih i centralističko-birokratskih i tehnokratskih snaga.

Savez komunista u JNA je u izgradnji oružanih snaga, posebno u izgradnji borbenog morala, aktivirao sve forme i sve partijske organizacije, što je, pored ostalog, doprinijelo da je između IX i X kongresa u SKJ primljeno 44.736 novih članova.

Ostvarujući koncepciju opštenarodne odbrane u oružanim snagama, našu strategiju smo zasnovali na ulozi i značaju čovjeka kao osnovnog faktora u borbi, na čovjeka — borca visokog idejno-političkog morala, svjesnog branitelja socijalističkog samoupravnog društva.

Uporedo sa tim pridavali smo veliki značaj objedinjavanju i jedinstvu ljudskog i tehničkog faktora, jer to traži savremeno doba visoke tehničke revolucije, doba kada se svakodnevno rađaju sve novija, i to veoma ubojna borbeno sredstva i razne vrste oružja. Čovjek je taj koji sve to stvara i koji time treba da rukuje sutra u slučaju agresije.

Srastanje ta dva faktora su jedan od bitnih elemenata visoke borbene spremnosti svake savremene armije, pa i naše.

Sva aktivnost SKJ u JNA i komandi bila je prožeta marksističkom orijentacijom, klasnim pristupom i dosljednim sprovođenjem politike SKJ i druga Tita.

Zbog svega toga Armija je ostala čvrst i nepokolebljiv oslonac jedinstva naše zemlje i njenog nesmetanog samoupravnog socijalističkog razvitka.

Ovako krupne rezultate u pripremama i oružanih snaga i neoružanog dijela našeg sistema odbrane mogli smo postići, pored ostalog,

i zato što smo u oblasti idejne i teoretske stručne razrade uspjeli ostvariti jedinstvo pogleda o najbitnijim pitanjima koncepcije i doktrine odbrane. To je učinilo da je koncepcija opštenarodne odbrane postala sastavni dio svijesti i prakse radnih ljudi i građana naše zemlje.

Iskustva savremenih ratova, bez obzira gdje su nastajali i kojim oružjem su vođeni, stavljali su cijele nacije kao i svakog pojedinog čovjeka na provjeru. Budući ratovi će to činiti još više i rigoroznije, pa zato priprema cijele nacije i svakog pojedinog čovjeka mora biti što potpunija i svestranija.

Na ovom kongresu, mi ne samo što razmatramo ostvarene rezultate i dajemo ocjenu pređenog puta, već ćemo marksističkom analizom sagledati šta nam je smetalo da idemo brže i odrediti pravce i puteve aktivnosti u slijedećoj etapi našeg razvoja.

Osnovne pretpostavke za dalji uspješan razvoj odbrambene spremnosti su, kako to stoji u Platformi za ovaj kongres, da se u cjelini obezbijedi stabilnost političkih, ekonomskih i ukupnih društvenih odnosa i tako omogućiti stalan uspon u razvoju našeg društva. To su, bez sumnje, neophodni uslovi koji obezbijeduju snagu odbrane svake zemlje.

Sasvim realno možemo očekivati da će poslije X kongresa u SKJ nastupiti još intenzivnija aktivnost i da će nastati nova revolucionarna etapa u našem ukupnom socijalističkom razvoju, pa i na polju pripreme naše zajednice za odbranu. Idejni usmjeravač te akcije i do sada je bio, a ubuduće će to još više biti SKJ, kao što je to bio i u narodnooslobodilačkom ratu.

Samo SKJ može svojom idejnom i rukovodećom snagom pokrenuti, objediniti i sinhronizovati sve društvene snage i uključiti ih u pripreme i otpor agresoru, i to na cjelokupnoj teritoriji Jugoslavije.

Međutim, da bi idejno usmjeravanje SKJ moglo dati optimalne rezultate, neophodno je: dalje teoretski osvjetljavati našu odbrambenu koncepciju, razvijati našu naučnu vojnu misao da bismo u praktičnim pripremama zemlje za odbranu i oružanu borbu mogli ići brže. S tim u vezi predstoji nam uopštavanje iskustava do kojih smo došli i njihovo podizanje na nivo teorije. Drugim riječima, moramo usavršavati našu sopstvenu teoriju o odbrani i ratu.

U sljedećoj revolucionarnoj etapi — pri realizaciji odluka Kongresa i pri sprovođenju novog Ustava — naša društvena praksa doživjeće novi, viši oblik organizovanja na samoupravnoj osnovi. To zahtijeva da i u oblasti priprema zemlje za odbranu iznađemo i sprovedemo nove, bolje oblike organizovanja cjelokupnog društva za

odbranu, jer savremeni rat traži efikasnu i jedinstvenu organizaciju za uspješan otpor.

U vezi sa ovim od posebnog značaja biće i dalje najšira aktivnost i angažovanje svih radnih organizacija i društveno-političkih zajednica, od mjesne zajednice, osnovne organizacije udruženog rada i opštine, pa do federacije, kao i organizacija i foruma Saveza komunista. Novi ustavi dali su širu osnovu za takvo organizovanje radi učvršćenja sistema opštenarodne odbrane.

Tehničko-tehnološki progres omogućava iznenadne pojave veoma ubitačnih savremenih sredstava u naoružanju tehnički razvijenih armija. Zato je dalja modernizacija oružanih snaga naš trajan zadatak koji mora obuhvatiti sve elemente od značaja za podizanje njihove borbene spremnosti, kao što su tehničko osavremenjavanje, obuka i izgradnja kadrova, usavršavanje organizacije rada, mobilizacija, komandovanje i rukovođenje i dr.

Sve ovo zahtijeva da naša vojna nauka prati savremena tehnička dostignuća i da u oblasti strategije, operatike i taktike pronalazi najbolje oblike upotrebe naših jedinica. Odbrambene pripreme ne mogu napredovati ako se ne angažuje i ne iskoristi sve što može dati naučno-tehnička baza. Zato je bitno uspostaviti što tešniji kontakt između nauke i vojne prakse.

Naši naučni instituti i vojna industrija do sada su osvojili i proizvode najveći dio veoma savremenih borbenih sredstava. Samo dio uvozimo iz vana. Drug Tito traži da idemo dalje i u pogledu daljeg osvajanja i proizvodnje novih borbenih sredstava. To pred naše naučne kadrove i industrijski potencijal postavlja odgovoran zadatak. Oni moraju pratiti i predviđati razvoj vojne tehnike u razvijenim zemljama i učiniti sve da i naše oružane snage na vrijeme obezbijede savremenim borbenim sredstvima.

Sagledavajući pređeni put i zadatke koje smo u pripremama za odbranu do sada ostvarili, mislim da možemo biti zadovoljni. Međutim, i pored ogromnih uspjeha koji su postignuti, ne smijemo sebi dozvoliti nikakvo samozadovoljstvo, koje bi nas zaustavilo na dostignutom nivou. Poslovi na izgrađivanju sistema opštenarodne odbrane nisu i nikad ne mogu biti završeni. Izvjesne nedostatke koje smo uočili možemo brzo otkloniti, ali pred nama svima stoje dalji zadaci u usavršavanju sistema opštenarodne odbrane.

Ipak, preduslov za dalje uspješne odbrambene pripreme vidimo u daljem jačanju idejno-političkog jedinstva, bratstva i ravnopravnosti naših naroda i narodnosti i razvijanju osjećanja i shvatanja istorijske nužnosti našeg zajedništva. Samo na tim osnovama može se

razvijati istinska odbrambena solidarnost, jugoslovenski socijalistički patriotizam i spremnost za beskompromisnu borbu protiv svakog agresora.

U našem ekonomskom i društvenom razvoju postigli smo do sada izvanredne rezultate, ali je neophodan dalji razvoj, jer ukoliko se i u tim oblastima budemo brže kretali naprijed, utoliko će i snaga naše odbrane biti jača.

Svojom odbrambenom snagom i spremnošću mi nikog ne ugrožavamo, nikom ne prijetimo. Naša ukupna odbrambena pripremljenost ne ide ka tome da drugima ugrozi mir, već da našim narodima i narodnostima obezbijedi mirnu socijalističku izgradnju.

Nas ni jedna dosadašnja demonstracija sile i pritiska, pa ni ova posljednja, nisu uplašile — one su nas samo upozorile da u svijetu i oko nas postoje snage koje, ne samo da ne prihvataju naše ponuđeno prijateljstvo, već imaju osvajačkih pretenzija prema našoj zemlji. To od nas zahtijeva da se još više angažujemo u izgradnji cjelokupnog sistema opštenarodne odbrane. Za takve snage i protiv njih pripremamo naš odbrambeni potencijal i spremni smo da na svaki takav provokativni akt energično odgovorimo. Naposljetku, ovaj posljednji pritisak i demonstracija sile valjda su sve te snage ubijedili da postoji jedinstvo oružanih snaga i naroda i da su svi građani — svi narodi i narodnosti, spremni da se kao jedan bore za svaki djelić Jugoslavije.

Ovo što danas ostvarujemo u odbrambenoj praksi nastavak je ostvarivanja Titove praktične revolucionarne vojne djelatnosti iz oslobodilačkog rata, primjenjene na današnje uslove.

Koncepcija opštenarodne odbrane ugrađena je u sve osnovne revolucionarne tekovine i pore našeg društva. U tu koncepciju ugrađene su sve tekovine radničke klase, naroda i narodnosti Jugoslavije da bismo se u svijetu kakav je danas mogli odbraniti od agresivnih prijetnji i nasrtaja. To je ono novo što SKJ unosi u riznicu teorije i prakse ratovodstva i mogućnosti odbrane malih zemalja u borbi protiv agresije.

Zato i ovo Titovo djelo po svom značaju prelazi usko shvaćeno vojno, odnosno odbrambeno područje, jer je ono postalo svojina i tekovina našeg društva u cjelini, a postalo je i svojina svih malih zemalja koje se bore protiv imperijalističke politike i podjarm-ljivanja.